

Obr. 26. Brno, ulice Tvrdého. Sonda S1 s odkrytými historickými konstrukcemi vodojemu z roku 1894. Zajílování pomocí jílových lisovaných kostek s. j. 100. Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 26. Brno, Tvrdého Street. Test pit S1 showing the water reservoir construction from 1894. Insulation with pressed clay blocks. Photo by Archaia Brno.

Summary

During the construction of new entrances of the historical water reservoirs in Brno on Yellow Hill (Tvrdého Street, Staré Brno cadastral area, Brno-City District), the 1874 and 1894 construction elements of the cistern have been documented. The excavation also brought evidence of the historical clay insulation (Fig. 26).

Hynek Zbranek, Ondřej Čmelák

Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)

Ul. Bratislavská č. p. 84.

Starohradištní období (RS2), vrcholný středověk. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49,200441N, 16,623928E; 49,199637N, 16,624162E; 49,199715N, 16,624795E; 49,200150N, 16,624733E; 49,200176N, 16,625009E; 49,200572N, 16,624969E

Lokalita se nachází v Brně-Zábrdovicích na ulici Bratislavská č. 84. Leží na mírném svahu, který klesá od severu k jihu a jihovýchodu. Geologicky je podloží tvořeno kvartérní sprašovou návějí. Povrch sprašového podloží se pohybuje v nadmořské výšce 200–202 m. Na podloží nasedá holocenní humózní půda, která dosahuje mocnosti 1,5–2 m. Záchranný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou „Rezidence Pekárenský dvůr“, prováděnou společností DOMOPLAN. Probíhal od jara do podzimu 2021.

Přibližně ve středu zkoumané plochy se podařilo zachytit část pozemní datované na základě keramického inventáře ze 7. až 8. století (obr. 27). Její větší část však byla zničena stavební aktivitou v průběhu minulého století. Objekt byl exkavován od rozhraní navážek a půdního typu, přičemž celková hloubka činila 0,88 m. Ve zkoumaném půdorysu byly identifikovány dvě kúlové jámy a pozůstatek topeniště v severní části (obr. 28). Případné kamenné obložení se nedochovalo a kameny nebyly nalezeny ani v zásypu.

Jižní hranice stavební plochy se nacházela přibližně 34 m od ulice Cejl. Téměř na této hranici byl prozkoumán soliterní objekt – pyrotechnologické zařízení ze 13. století (obr. 29). Výpal stěn byl velmi tvrdý, v zásypu se však nepodařilo objevit strusku ani defektní formy keramiky. Vzhledem k sekundárním keramickým nálezům pocházejícím ze zkulturněného půdního typu lze usoudit, že v neprozkoumaném prostoru směrem k ulici muselo v tomto období docházet k určitým aktivitám (Bučo 2023). V teoretické rovině by bylo možné uvažovat o existenci osady Zábrdovice, která je potvrzená archivními prameny k roku 1237 (CDM II, 342, č. 265). Při výzkumech v okolí kláštera se osadu nepodařilo doložit, a hledá se tak právě na západním břehu Svítavy (Zůbek 2022). K potvrzení domněnky je však potřeba dalších výzkumů v této oblasti.

Obr. 27. Brno, ulice Bratislavská. Hrnčovitá nádoba ze 7.–8. století. Foto L. Kosová.
Fig. 27. Brno, Bratislavská Street. Pot-shaped vessel from the 7th–8th century. Photo by L. Kosová.

Obr. 28. Brno, ulice Bratislavská. Prozkoumaná část zahlobeného půdorysu polozemnice. Foto M. Bučo.

Fig. 28. Brno, Bratislavská Street. Excavated part of the semi-sunken hut. Photo by M. Bučo.

Obr. 29. Brno, ulice Bratislavská. Pyrotechnologické zařízení ze 13. století. Foto M. Bučo.

Fig. 29. Brno, Bratislavská Street. Heating device from the 13th century. Photo by M. Bučo.

Literatura

Bučo, A. 2023: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Rezidence Pekárenský dvůr.“* Rkp. nálezové zprávy, č. akce A14/2021. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

CDM II: *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Tomus 2. Ab annis 1200–1240.* A. Boček (ed.), Olomouc 1839.

Zůbek, A. 2022: Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(2), 143–144.

Summary

A semi-sunken hut from the 7th–8th century (Fig. 27, 28) and a heating device from the 13th century (Fig. 29) were uncovered during an archaeological excavation in Bratislavská Street (Zábrdovice cadastral area, Brno-City District).

Michal Bučo

Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město)

Ul. Líšeňská, parc. č. 7826/55, 7827/3.

Vrcholný středověk – novověk. Cesta. Vertikální řez.

Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -594581, -1160996

V dubnu 2022 byl proveden archeologický záchranný výzkum během výstavby bytových domů „Rezidence Juliana II“ v městské části Brno-Židenice. Staveniště se nachází ve čtvrti Juliánov na Líšeňské ulici. Ve stěně stavební jámy a v navazující kanalizační přípojce byl zaznamenán rozsáhlý objekt, orientovaný patrně východ–západ; byl poměrně mělký, s nepravidelným dnem. Datační materiál se z výplně nepodařilo získat. Vzhledem k orientaci objektu a blízkosti k Líšeňské ulici se pravděpodobně jedná o zbytek úvozové cesty spojující Brno s Líšní.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

The archaeological excavation conducted in April 2022 in connection with the construction of apartment buildings in Líšeňská Street (Židenice cadastral area, Brno-City District) yielded a part of the high medieval or modern-period hollow way connecting Brno and Líšeň.

Jiří Zubalík

Břeclav (okr. Břeclav)

„Dlouhý hrůd“; obora Soutok

2. světová válka. Izolovaný pohřeb. Sonda. Záchranný výzkum.

Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

Na žádost Policie ČR byly na louce u zámečku Lány v režimu záchranného výzkumu exhumovány dva náhodně nalezené mělké hroby datované do dubna 1945. Velmi špatně zachovalé kosterní pozůstatky dvou mužů náleží dle zbytků výstroje a výzbroje příslušníkům německé branné moci z let 1939 až 1945. První, neidentifikovatelný muž zemřel na následky devastačních zranění obou dolních končetin (utrženy nad kolena). Druhý, dle identifikační známky imatrikulovaný u štábu velitele posádky v Mödlingu, zemřel patrně v důsledku mnohonásobných střepinových poranění. Kosterní pozůstatky by měly být předány německé straně k pietnímu uložení na vojenském pohřebišti.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Two graves of German soldiers who died in April 1945 were exhumed near Lány Chateau in ‘Dlouhý hrůd’ field (Břeclav District).

Jiří Kala